

**ИЗМЕРВАНЕ УДОВЛЕТВОРЕНОСТТА ОТ ПРОВЕДЕНО ОБУЧЕНИЕ ПО
ПРОЕКТ „УНИВЕРСИТЕТСКИ ЦЕНТЪР ЗА ЕЛЕКТРОННИ ФОРМИ НА
ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ ПРИ БСУ – ВЪЗМОЖНОСТ ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ
ЦЕЛИЯ ЖИВОТ“**

**Мария Алексиева
Йорданка Николова**

**MEASURING THE DEGREE OF SATISFACTION WITH THE TRAINING PROVIDED
FOR THE PROJECT “UNIVERSITY CENTRE FOR ELECTRONIC FORMS OF
DISTANCE LEARNING AT BURGAS FREE UNIVERSITY – OPPORTUNITIES FOR
LIFELONG LEARNING”**

**Maria Alexieva
Yordanka Nikolova**

***Abstract:** The degree of satisfaction is usually measured through direct consultation by means of a battery of questions about the constituting components. Before the measuring itself, it is necessary to develop a conceptual (theoretical) model of satisfaction, which is in compliance with the situation and the context of the concrete activity. The main reason for evaluating the training courses provided is to define their efficiency.*

This paper presents both the theoretical model, which is used for developing the research tool, and the results of the measuring of the degree of satisfaction of the participants with the training courses provided.

***Key words:** satisfaction, model, measuring, interactive courses, distance learning, educational modules, evaluation, monitoring.*

I. Теоретични предпоставки за необходимостта от измерване на удовлетвореност

Удовлетвореността е специфична форма на нагласа. За разлика от нагласата обаче, удовлетвореността винаги е обвързана с конкретен опит.

Измерването на удовлетвореността е многомерен конструкт, който показва до каква степен са изпълнени определени цели. Поддържането на висока степен на удовлетвореност е от полза за всяка организация, тъй като доволните реципиенти имат нагласа да работят повече, да изпробват различни подходи за постигане на по-добри резултати.

Измерването на удовлетвореността може се прави по два начина:

- с количествени методи;
- с качествени методи.

Количествените методи представляват допитвания със стандартизирани въпросници (за предпочитане анонимни), чрез обработката на които се дава възможност за обобщена статистическа оценка и следене на ключови индикатори.

Качествените методи служат за идентифицирането на ключови, комплексни области на удовлетвореност или неудовлетвореност, които не биха могли да бъдат предположени и дефинирани при разработването на въпросници при количествените методи.

Удовлетвореността обикновено се измерва чрез директно допитване с помощта на батерия с въпроси за отделните съставляващи я компоненти. Преди самото измерване е необходимо създаване на концептуален (теоретичен) модел на удовлетвореността, съответстващ на ситуацията и контекста на конкретната дейност. Отделните компоненти на модела трябва да съответстват на факторите, които

самите респонденти (в конкретния случай учители и ръководни екипи в училища) възприемат като релевантни при оценяването на индивидуалната им удовлетвореност от проведено обучение.

Независимо от множеството предизвикателства, пред които е изправена дейността по обучение и развитие на определени знания и умения (сред които електронно обучение, управление на знанията, развитие на компетенции), съществуват множество въпроси:

- Дали първоначалните реакции на обучаемите към проведеното обучение свидетелстват за уместност на обучителната програма и удовлетворяване на потребностите от обучение?
- Ефективно ли е обучението и доколко устойчиво е то във времето?
- Какво по-различно, по-ново и по-добро като резултат са усвоили включените в обучението лица?
- До какви по-конкретни резултати води направената инвестиция в обучение и развитие на умения и компетентности?

В отговор на тези и на много други въпроси, е разработен т. нар. четиристепенен модел на Къркпатрик (1), включващ четири нива на оценка на обучението.

- ***Оценка на отношението към обучението (реакция)***

От самото наименование става ясно, че с оценяването на това ниво се измерва начинът, по който участниците реагират на обучението. По-конкретно, тук се мери удовлетвореността от обучението. Независимо от това дали участниците в програмата заплащат или не своето обучение, дали то е доброволно или със задължителен характер, дали е вътрешно или се провежда от външна организация, позитивните реакции на обучаемите „казват” твърде много на техните ръководители. Или, важно е не просто да се получи някаква реакция, а тя да бъде позитивна, защото от нея зависи „съдбата” на проведеното обучение. Ако обучаемите не реагират позитивно, много вероятно е и да не бъдат мотивирани да се „включат” в дейностите, планирани от учителя/лите. Съответно, позитивната реакция съвсем не предполага усвояване на знания, но негативната е почти сигурно да редуцира вероятността за постигане на целите.

- ***Измерване на придобитите знания, умения, компетентности (познания)***

Натрупването на знания може да се характеризира със степента, в която участниците в обучението променят своите отношения, подобряват своите знания и/или повишават своите умения в резултат на включването си в дейностите.

На практика това са трите неща, които могат да се постигнат с една обучителна програма. Обученията имат за своя основна цел промяна в нагласите за работа. За да се оцени усвоеното в резултат на обучението, трябва предварително да се дефинират конкретните цели.

- ***Оценка на приложението на наученото в работата (поведение)***

Поведението може да бъде характеризирано със степента, в която преминалото обучение лице променя начина си на работа (нагласи, отношение, комуникация, подходи, организация), вследствие участието си в обучителната програма. Не са редки случаите, когато учители се изкушават да пропуснат първите две нива, за да се фокусират върху оценяването на промените в поведението. Това е сериозна грешка. Така например, ако не са констатирани промени в поведението, първият и непосредствен извод, който може да се направи, е, че програмата е неефективна и не трябва да се провежда отново. Подобно заключение може да е коректно, но може и да не е. Обучителната програма може да е предизвикала позитивни реакции, целите на обучение може да се напълно постигнати, но да не съществуват условия за промени в поведението.

За да настъпят промени в поведението, са необходими следните четири условия, свързани с участниците в дадено обучение:

- ✍ да имат желание за промяна;
- ✍ да знаят, какво да направят и как да го направят;
- ✍ да има създадена подходяща среда за работа;
- ✍ да бъдат наградени за промяната.

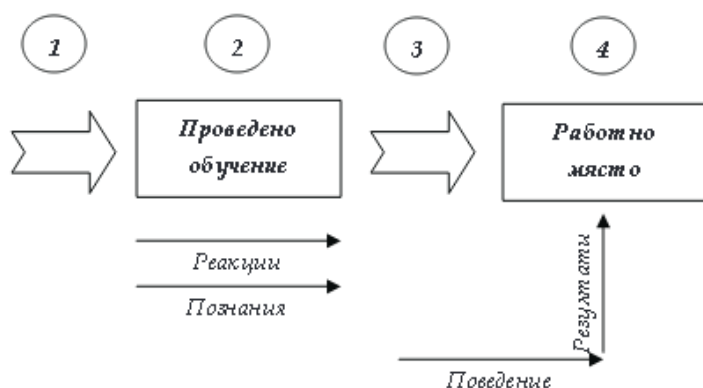
Една обучителна програма може да доведе до промяна в първите две условия чрез създаването на позитивно отношение към желаната промяна или чрез преподаването на нужните знания и умения. Третото условие – подходяща среда за работа – засяга прекия ръководител и самите

участници. Четвъртото условие, награждаването, може да бъде с вътрешна (отвътре) и/или с външна изява (отвън). Вътрешните награди се свързват с чувството на удовлетвореност, гордост от постиженията, когато промяната в поведението води до позитивни резултати. Външните награди включват похвала от ръководителя, признание на колегите, парични награди и компенсации, повишаване на заплатата.

• **Измерване на въздействието върху резултатите (резултати).**

Това са крайните резултати вследствие на проведеното обучение. Тук по-конкретно (в сферата на образованието) могат да се включват: прилагане на разнообразни педагогически подходи, съчетаване на традиционни с интерактивни методи, организация на приобщаваща педагогическа среда; включване на семейството, сътрудничество с „външни” за образователната институция, партньори.

Схематично, следвайки концептуалния модел на Къркпатрик, оценяването на проведените обучения може да се представи по следния начин (Фигура 1)

Фигура 1:
Оценяване ефективността на проведените обучения

Всяко от тези четири нива е важно, независимо дали става въпрос за образователна степен, дългосрочно или краткосрочно обучение. В някои случаи, особено в образователните институции, където не се цели промяна в поведението, а просто повишаване на знанията, подобряване на уменията или промяна в отношенията, се прилагат само първите две нива от модела на Къркпатрик. Ако обаче целта на обучението е да се постигнат по-добри резултати чрез промяна в поведението, то е резонно да се приложат и четирите нива от визирия модел.

Основна причина, поради която се извършва оценяване на реализирани обучения е определянето на тяхната ефективност.

Във връзка с провеждането на ефективни обучителни програми е необходимо внимателно планиране и отчитане на следните по-важни фактори:

- ✍ определяне на потребностите от обучение;
- ✍ дефиниране на целите на обучението;
- ✍ определяне съдържанието на обучителната програма;
- ✍ селектиране на лицата, които да вземат участие в обучението;
- ✍ съставяне на възможно най-добрия график за провеждане на обучението;
- ✍ избор на подходящо/а място/зала за обучение;
- ✍ подбор на подходящи обучители;
- ✍ обезпечаване с подходящи аудиовизуални ресурси;
- ✍ координиране на обучителната програма;
- ✍ оценяване на обучителната програма.

II. Ситуиране на обученията в контекста на проект „Университетски център за електронни форми на дистанционно обучение и услуги при БСУ (УЦДО) – възможност за учене през целия живот”

През периода от м. 03.2013. – м. 08. 2013 година по утвърдени графици се проведе обучение на преподавателите от БСУ, служители от УО (учебен отдел) и ИО (информационно осигуряване).

Организацията на обученията предвиждаше обучаемите да бъдат обучени както чрез присъствено организирани учебни занятия, така и в дистанционна форма на обучение.

Обученията за преподавателите бяха проведени в три основни образователни модула:

- ✍ Введение в методите и средствата на дистанционното обучение
- ✍ Интерактивни курсове за дистанционно обучение и „обучение чрез правене“
- ✍ Дистанционно обучение за напреднали

За изпълнение на основната и на специфичните цели на проекта, експертна група на бенефициента инсталира, конфигурира и администрира платформа за електронно обучение MOODLE.

От гледна точка на теорията за учене на възрастните може да се твърди, че чрез прилагане на възможностите на електронното обучение **се възприема по-бързо и трайно** в сравнение с останалите известни форми на обучение. Това е така, защото при електронното обучение се възприема чрез няколко вида сетива - виждане, правене и слушане. Благодарение на това гъвкаво решение за всяка група обучаеми се разработиха специфични курсове, които да **отговорят детайлно на нуждите и изискванията** им.

Основни функции на онлайн средата са:

- съдържа информация по целите и задачите на курса, инструкциите и темите;
- съхранява и предоставя лесен достъп до материалите свързани с образователните модули;
- позволява административното организиране на взаимодействията „експерт-обучавани” и мониторинг на работата;
- информира за крайни срокове и събития;
- съдейства за синхронната и асинхронната комуникация между обучаваните и съответния учител, както и осигурява възможност за рецензиране и споделяне на мнения от колеги и обратна връзка от експерти/учители.

Като цяло, елементите на микро нивото на дизайна са създадени така, че да поддържат заложените от макро ниво цели и задачи.

Всички етапи на последващия процес на обучение и създаване на краен продукт се основават изцяло на общуване (лице в лице – по време на присъствените занимания по график и онлайн – през останалото време).

Сред предимствата на електронно базираното обучение може да обобщим:

- прилагане на принципа за сътрудничество между обучаван и обучаващ;
- достъпност до електронния курс (благодарение на интернет връзката - бързина, независимост от времето и пространството);
- учебното съдържание, което е тематично структурирано е удобно за овладяване;
- навигацията е лесна и подпомага активното участие на потребителя на курса.

Платформа за електронно обучение с ресурсите качени в нея изцяло допринася за постигане на целите на проекта.

За всяко от обученията по посочените три основни образователни модула беше планирана въвеждаща сесия с последващи присъствени занимания, които доразвиват и конкретизират съдържанието на учебните модули. Теоретичните модели се редуваха с практико-приложни дейности в дистанционна форма на обучение.

Образователен модул „Введение в методите и средствата на дистанционното обучение”

В образователния модул се разглеждат основните характеристики на дистанционното обучение. Описват се основните схеми на обучение и стъпките на преобразуване на основен курс в дистанционен. Представят се стандарти и спецификации за информационно съдържание и различни технически решения при подготовката на материали за дистанционен курс. Придобиват се знания и

умения за разработване на електронни материали подпомагащи обучението, използвайки платформата Moodle 2.

Основни цели на модула са планирани, така че след приключване на курса, участниците ще придобият базови знания за:

- характеристиките на дистанционното обучение;
- изграждане на информационно съдържание чрез различни технически средства;
- интегриране на материалите в дистанционен курс чрез средата Moodle;
- проверка и оценка на знанията чрез дидактически тестове.

Обучението по този образователен модул се декомпозира в 10 информационни единици, които съчетават както теоретична подготовка, така и практически дейности със следните проекции:

Теоретична подготовка

1. Обучението в епохата на Web. Характеристики на електронното и дистанционното обучение. Възможности за усъвършенстване на съществуващото обучение чрез обучението в Web. Стандарти и спецификации за учебно съдържание

2. Модели на преподаване и учене. Схеми на обучение. Конструктивизъм. Ролята на преподавателя в дистанционното обучение. Тюторство. Основни функции на тютора

3. Системи за управление на съдържанието и обучението. Характеристики на платформата за електронно обучение Moodle

4. Запознаване с видовете потребители и техните права в платформата за електронно обучение Moodle 2. Редактиране на профил на потребител. Средства за синхронна и асинхронна комуникация между потребителите

5. Създаване на курс в платформата за електронно обучение. Настройки на курса и блоковете, съдържащи се в курса. Режима на редактиране. Администриране на курс, архивиране и възстановяване. Вграден HTML редактор

6. Ресурси в платформата Moodle 2. Характерни черти на ресурсите: етикети, уеб страници, хипервръзки, книги. Организация и управление на файлове и директории в Moodle 2

7. Представяне на различни учебни дейности в платформата Moodle 2. Организиране на задания, уроци, журнали, анкети. Области на приложение

8. Работа с учебни дейности в платформата Moodle 2. Организиране на речници, уики-та, бази от данни, работилници и други учебни дейности. Области на приложение

Практически дейности

1. Работа с платформата Moodle от позиция на студент. Записване и отписване от курс. Редактиране на профил. Разглеждане на ресурси и изпълнение на учебни дейности

2. Средства за индивидуална и групова комуникация между потребителите. Контакти и съобщения. Работа с форум и чат

3. Работа с курс в платформата Moodle от позиция на преподавател и администратор. Настройки на курс. Редактиране на изгледи и блокове. Архивиране и възстановяване

4. Задаване на видимост и права за достъп до курс и части от курса. Работа с HTML редактора на платформата Moodle. Основни възможности

5. Създаване и редактиране на ресурси: етикети, уеб страници, хипервръзки, книги. Работа с файлове и директории

6. Създаване и редактиране на учебни дейности: задания, уроци, журнали, анкети

7. Създаване и редактиране на учебни дейности: речници, уики-та, бази от данни, работилници

8. Представяне и обсъждане на разработените дистанционни курсове от обучаемите

Образователен модул Разработване на курсове за дистанционно обучение за „обучение чрез правене” и създаване на умения за самообучение и „учене през целия живот“

Основното съдържание на курса е насочено към различните методи и похвати за създаване на курсове за Интернет базирано дистанционно обучение при което предаването на информация остава на заден план, а основният акцент е поставен на интеракциите между участниците и

колаборативната им работа върху проблемни ситуации и казуси. В курса се разглеждат средствата, които създават възможност за организирането на подобен род дейност, както и редица помощни програми и социални мрежи, които допринасят за активното включване в процеса на обучението на всички студенти.

Основни цели на модула са планирани, така че след приключване на курса, участниците ще развият компетентности, които ще им позволят да:

- създадат казуси или проблемни ситуации за групова колаборативна работа по дисциплината, която преподават;
- да изберат най-правилните средства и допълнителен софтуер, които да им позволят интегрирането на създадените казуси в курса за дистанционно обучение;
- да работят дистанционно в екип заедно с други преподаватели, специалисти по изучаваната дисциплина и експерти;
- да изпълняват роля на аниматор, тютор, фасилитатор в процеса на дистанционното обучение;
- да оценяват на базата на създадени от тях интерактивни тестове и наблюдение на екипна дистанционна работа по проекти/казуси/проблемни ситуации.

Обучението по този образователен модул е декомпозирано в курс за дистанционно обучение, който е представен в 10 информационни единици. Те съчетават както теоретична подготовка, така и практически дейности със следните проекции:

Теоретична подготовка

1. Обучението в епохата на Web 1.0 и Web 2.0. Модели на преподаване и учене във времето на социалните мрежи.. Конструктивизъм. Колаборативна работа и учене чрез решаване на казуси/проблемни ситуации

2. Ролята на преподавателя при работа по проблемна ситуация. Комуникационни средства, използвани от преподавателя/тютора. Ръководене и модерирание на дискуссионен форум

3. Използване на мисловни карти при организиране на дистанционна работа по проблемна ситуация. Технологии за колаборативно създаване и редактиране на документи. Приложение на wiki

4. Търсене в интернет. Използване на научни бази данни - Google Scholar и Scirus. Социални мрежи – същност и характерни особености

5. Мрежи за онлайн споделяне на ресурси - Diigo, Perltrees, Delicious. Мрежи за онлайн следене на новини и създаване на информационен портал - RSS агрегатори и Netvibes

6. Създаване и използване на мултимедийно съдържание и използването му в курс за ДО. Софтуер за обработка на видео и звук - Photo Story и Audacity. Мрежи за видеосподеляне Youtube, Dailymotion, Vbox7

7. Оценяване. Методика на разработване на тестове. Разработване на интерактивни упражнения и тестове със средствата на Moodle 2.0. Видове въпроси и тяхното интегриране в тест

8. Разработване на интерактивни и мултимедийни тестове с програмата Hot Potatoes и тяхното интегриране в Мудъл 2.0. Разработване на обучаващи тестове с програмата eXe

9. Оценяването на студенти от студенти и самооценяването при дистанционното обучение

Практическа подготовка

Средства за онлайн колаборативна работа и съвместно решаване на казуси. Създаване на проблемна ситуация за дистанционно обучение

Средства за ръководене и модерирание на дискуссионен форум онлайн и в реално време. Модерирание на форум за работа по проблемна ситуация/казус

3. Използване на средства за колаборативно създаване и редактиране на документи. Софтуер за wiki и неговото прилагане за съвместно създаване на съдържание и следене на промени

4. Търсене в Web и специализирани бази от данни. Параметри на търсенето. Споделяне на информация чрез социални мрежи и използването им при създаването на курс за ДО

5. Работа с мрежи за онлайн споделяне на ресурси - Diigo, Perltrees, Delicious. Работа с мрежи за онлайн следене на новини и създаване на информационен портал - RSS агрегатори и Netvibes

6. Създаване на учебни материали за дистанционно обучение със софтуер за обработка на видео и звук - Photo Story и Audacity. Споделяне на създадените материали в Youtube, Dailymotion, Vbox7

7. Създаване на интерактивни упражнения и тестове със средствата на Moodle 2.0. Интегриране на създадени тестове в курс за дистанционно обучение

8. Разработване на интерактивни и мултимедийни тестове с програмата Hot Potatoes и тяхното интегриране в Мудъл 2.0. Разработване на интерактивни материали и обучаващи тестове с програмата eXe

9. Оценяване чрез разработване на проект. Самооценяване. Представяне на изработените учебни модули

Образователен модул „Дистанционно обучение за напреднали ”

Обучението по този образователен модул е заключително в обучението на преподавателите от БСУ за методите и средствата на електронните форми на дистанционно обучение. Той включва обучение за напреднали, което ще съдържа използване на виртуални библиотеки и електронни хранилища, работа със системи за управление на знания и тяхното приложение в обучението, разработване на Podcast материали, реализиране на проектно-базирано дистанционно обучение, разработване на видеолекции и видео семинари.

Акценти в обучението ще бъдат практическата работа по използването на инструментите на платформата Мудъл, създаване на интерактивни дейности с подходящ софтуер, използване на проблемни ситуации в обучението, създаване и тестване на обучителен модул, възможност за непрекъснато споделяне на опит и дискусия по темите на обучението.

Основни цели на модула са планирани, така че след приключване на курса, обучаемите ще придобият базови знания за:

- Използване на виртуални библиотеки и електронни хранилища;
- Разработване и прилагане на Podcast материали, видеолекции и видеосеминари в дистанционното обучение;
- Анализ, планиране, структуриране и реализиране на цялостен дистанционен курс;
- Разработване на сценарии и избор на оптимален вариант на дистанционен курс.

Обучението по този образователен модул е декомпозирано в курс за дистанционно обучение, който е представен в 12 информационни единици. Те съчетават както теоретична подготовка, така и практически дейности със следните проекции:

Теоретична подготовка

1. Същност на виртуалните библиотеки като платформи за дългосрочно съхранение на електронни текстово-базирани документи. Архитектура, тематична организация и съдържание. Предоставяни услуги и управление. Видове достъп. Приложение в дистанционното обучение

2. Същност на електронните хранилища. Видове електронни компоненти, обект на съхранение. Файлови формати и метаданни. Колекции и търсене. Приложение в дистанционното обучение

3. Мисловни карти – същност и приложения. Брейнсторминг. Средства за документиране и споделяне на идеи и задачи

4. Същност на Podcast материалите. Видове, особености и приложения. Средства за разработване и публикуване и тяхното приложение в дистанционното обучение

5. Проектно-базирано дистанционно обучение. Същност и характерни особености. Средства за реализиране на колаборативна и кооперативна работа

6. Представяне на аудио и видео информация. Формати за звук и видео и тяхното приложение в Web. Методи на компресиране. Поточно аудио и видео

7. Разработване на видеоуроци. Хардуерни и софтуерни изисквания. Приложение в дистанционното обучение

8. Разработване на видеолекции и видеосеминари. Хардуерни и софтуерни изисквания. Приложение в дистанционното обучение

Практическа подготовка

1. Софтуер за реализиране на виртуална библиотека. Работа с платформата Calibre от позиция на студент и преподавател. Клиентски и сървърен модул. Области на приложение
2. Софтуер за реализиране на електронно хранилище. Работа с платформата Ajaxplorer от позиция на студент и преподавател. Области на приложение
3. Средства за създаване и редактиране на мисловни карти. Реализиране на брейнсторминг. Съвместна работа по документиране и споделяне на идеи и задачи
4. Средства за разработване и публикуване на Podcast материали
5. Средства за реализиране на проектно-базирано дистанционно обучение
6. Средства за създаване на видеоуроци. Параметри и интерактивност. Включване в обучението
7. Средства за създаване на видеолекции и видеосеминари. Настройки. Създаване на архив
8. Представяне и обсъждане на разработени цялостни дистанционни курсове от обучаемите

III. Очаквания

Хората, които подготвят кадри за всички сфери на икономиката и живота, безспорно са един от най-важните фактори за състоянието на образованието. Същевременно с това, те са и потенциала за развитие на образователната система. Затова и въпросът за подготовката и квалификацията на преподавателите във ВУ е един от основните въпроси за бъдещето на образованието.

Очаквания на участниците по време на обучението

По време на обучението, очакванията на екипа обучители бяха насочени към включване на участниците в дискусии, свързани с намиране на възможно най-голям брой отговори по въпросите:

Как трябва да се организира дистанционното обучение, за да отговори на потребностите на студентите и на потребителите от пазара на труда;

Как организацията в дистанционна форма на обучение ще подпомогне както подготовката на бъдещите студенти и едновременно с това ще бъде полезна за тяхното пълноценно реализиране на пазара на труда;

Очаквания към участниците след обучението:

Проведено обучение по Модул 1 за основните методи и средства за реализиране на дистанционно обучение, в резултат на което обучаемите са запознати с развитието и спецификата на ДО и с особеностите на провеждането на такова обучение. Практическата страна на обучението включва умения за работа с платформата Moodle от позиция на студент и преподавател, добавяне на ресурси и учебни дейности, както и прилагане на средствата за синхронна и асинхронна комуникация в ДО.

Проведено обучение по модул 2 за основните методи и средства за реализиране на колаборативна работа, за прилагане на учебни дейности и оценяване напредъка на обучаемите при дистанционно обучение. Обучаемите придобиват знания и практически умения за разширено търсене на различни типове документи, бази данни с научно-техническа документация, онлайн споделяне на информация и др.

Проведено обучение по модул 3 за методите и средствата за проектиране и създаване на цялостни дистанционни курсове. Обучаемите ще придобият знания и практически умения за използване на виртуални библиотеки и електронни хранилища, работа със системи за управление на знания и тяхното приложение в обучението, разработване на Podcast материали, реализиране на проектно-базирано дистанционно обучение, разработване на видеолекции и видео семинари.

Възникнали дискусии и поставени въпроси:

Основните дискусии в групата обучаеми са свързани с въпросите „Защо е важно да се познават основните методи и средства за реализиране на дистанционно обучение?”, „Защо е необходимо изграждането на виртуална среда за обучение?”.

Дискусии предизвикаха и дейностите, свързани със създаване на магистърски програми и курсове за дистанционно обучение, ролята на преподавателя в създаването на електронно учебно съдържание за нуждите на дистанционна форма на обучение.

IV. Анализи и резултати от проведените обучения

Направените анализи и обобщения относно удовлетвореността на участниците в обучението е въз основа на разработен за нуждите на проекта "Формуляр за обратна връзка". Той има за цел да проучи степента на удовлетвореност.

Формулярът за обратна връзка е съставен от 7 въпроса. Шест от въпросите са затворени и са свързани с даване на оценка.

Първите три въпроса са с общ характер.

Първият въпрос измерва общата удовлетвореност на участниците в три направления: съдържание, начин на преподаване и наличие на практически дейности. Оценява се по петстепенна скала (напълно съм удовлетворен, удовлетворен съм, трудно ми е да преценя, по-скоро не съм удовлетворен, изобщо не съм удовлетворен).

Вторият въпрос измерва полезността на обучението по отношение на подготовката на участниците за създаване на самостоятелни курсове за дистанционно обучение, създаване на електронно учебно съдържание, администриране на собствените курсове в системата за управление на обучението, умения за дизайн по отношение на естетическото оформление на курсовете. Оценката също се дава по петстепенна скала (да; по-скоро, да; не мога да преценя; по-скоро, не; не).

Третият въпрос е насочен към оценка на курса за работа в платформата за електронно обучение MOODLE. Оценката се търси в три направления, както при първия въпрос: съдържание, начин на преподаване и наличие на практически дейности. Оценява се по петстепенна скала (напълно съм удовлетворен, удовлетворен съм, трудно ми е да преценя, по-скоро не съм удовлетворен, изобщо не съм удовлетворен).

Следващите три въпроса са конкретизирани за трите образователни модула. Те са отворени и целта е да се даде възможност, обучаемите да споделят преки впечатления от обучението.

Формулирани са по следния начин:

Кое от наученото в модула *„Въведение в методите и средствата на дистанционното обучение”* смятате, че ще бъде полезно в пряката ви работа? (изброени са темите)

Кое от наученото в модула *„Разработване на курсове за дистанционно обучение за „обучение чрез правене” и създаване на умения за самообучение и „учене през целия живот”*, смятате ще ви бъде полезно в пряката работа? (изброени са темите)

Кое от наученото в модула *„Дистанционно обучение за напреднали”* смятате, че ще ви бъде полезно в пряката ви работа? (изброени са темите)

1 от въпросите е отворен и се отнася до споделяне на възникнали въпроси или коментари по проведените обучения.

Резултатите от анализа на Формуляра за обратна връзка показват, че:

От раздадените 102 анкетни карти на преподаватели, служители от Учебен отдел и от информационно осигуряване са попълнени 82.

81% от участниците в обучението са напълно удовлетворени от съдържанието на образователните модули, начина на преподаване и баланса между теоретични модели и практически дейности. 17% от реципиентите посочват, че да бъдат удовлетворени и 2% се затрудняват да определят.

Висок е относителният дял на положителните отговори по отношение на подготовката за създаване на самостоятелни курсове за дистанционно обучение, създаване на електронно учебно съдържание, администриране на собствените курсове в системата за управление на обучението, умения за дизайн по отношение на естетическото оформление на курсовете – 76% (да); 22% (по-скоро, да); 2% (не мога да преценя).

Прави впечатление високият относителен дял на удовлетвореност от обучението, свързан с работа в платформата за електронно дистанционно обучение MOODLE.

По отношение на удовлетвореността и наученото конкретно по трите образователни модула, обучаемите споделят, че по време на обучението са научили:

Какви са проектите на дистанционното обучение, какви са разликите между дистанционно и електронно обучение;

Как се изготвя проект за сътрудничество с общността, Комуникационна стратегия и Харта за сътрудничество;

Какви бариери могат да се изпречат пред ученето в дистанционна форма на обучение и как могат да бъдат преодолен;

Колко е важно при разработване на курсове за дистанционно обучение да се предлагат разнообразни ресурси и дейности.

На въпроса, свързан с коментари и въпроси, участниците споделят, че:

· „обучението по представените модулни програми дава нови насоки за работа и провокира преосмисляне на организацията и формите за обучение”;

· „полезно и интересно”;

· „поднесената информация е актуална, полезна и приложима;

· „обучителите са добре подготвени и умеят да заинтригуват.”

· „полезно и добре организирано”.

В заключение може да се твърди, че планираното обучение е постигнало целите си. Разработените материали са полезни за последваща работа и самообразование на преподавателите при разработване на електронно учебно съдържание, при разработване на електронни курсове за дистанционно обучение в магистърски програми и за външни потребители.

Визията на образованието и на придобитите от преподавателите и от служителите, по време на обученията по проекта, знания, умения и компетенции за в бъдеще е свързана с подготовката на студентите, обучавани в дистанционни форми на обучение за съвременния живот, с необходимостта да му се дадат знания и умения, които ще му служат: да общува с другите, да живее с другите, да решава проблеми, да прави проекти, да може да намери място и да се реализира в обществото, да бъде добър гражданин, да следва някои общи норми и да бъде конкурентен в общото европейско пространство.

Използвана литература

[1] Bates, R. (2004). A Critical Analysis of Evaluation Practice: The Kirkpatrick Model and the Principle of Beneficence. *Evaluation and Program Planning*, Vol. 27, pp. 341-347